

RADBOUDE

UMC St Radboud

met mensen kennis

VEERTIENDAAGS INFORMATIEBLAD VAN HET UNIVERSITAIR MEDISCH CENTRUM ST RADBOUD
JAARGANG 36 NUMMER 18 18 NOVEMBER 2011

Foto: Frank Muller

NIAZ COMPLIMENTEERT UMC NA "BETER WORDEN"

Voor de derde keer heeft het UMC St Radboud de NIAZ-accreditatie verworven. Opvallende bevinding: kwaliteit en veiligheid leeft sterk bij de UMC-medewerkers in de zorg.

PAUL VAN LAERE

Na eerdere edities in 2002 en 2006 ging het UMC St Radboud het afgelopen jaar andermaal op voor de NIAZ-accreditatie. Die vormde in meerdere opzichten een extra uitdaging, vertelt bestuursvoorzitter Melvin Samsom. 'We hebben met "Beter worden" de organisatie fundamenteel veranderd. Het was spannend of onze nieuwe organisatievorm de NIAZ-toets kon doorstaan.' Daarnaast lag de lat aanzienlijk hoger dan de twee vorige keren. 'Bij elke volgende ronde kijkt het NIAZ (Nederlands Instituut voor de Accreditatie in de Zorg) met een strenger oog. Bovendien zijn hun criteria verscherpt en uitgebreid met normen voor patiëntveiligheid.'

De UMC-inspanningen voor het NIAZ-stempel waren dan ook aanzienlijk. 'Het begon met een zelfevaluatie-rapport waarin we onze organisatie grondig beschrijven. Nadat die rapportage in orde werd bevonden, selecteerde het NIAZ begin dit jaar een aantal patiëntprocessen om de evaluatie te

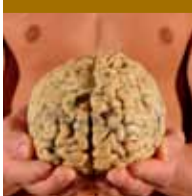
toetsen aan de praktijk', aldus UMC-coördinator Roos Trooster. De afdelingen hebben zich stevig voorbereid. 'In juni hebben hier een week lang tien NIAZ-auditoren bij zo'n 25 afdelingen in de keuken gekeken. Daarbij hebben ze met ongeveer tweehonderd mensen gesproken, ook van buiten het UMC, bijvoorbeeld huisartsen en ambulancepersoneel.'

Interne audits best practice

Het officiële ja-woord viel afgelopen week op de mat, inclusief enkele complimenteuzen bevindingen. Samsom: 'Ze vonden opvallend dat kwaliteit en veiligheid echt leeft bij iedereen die in de patiëntzorg werkt, het is geen papieren tijger. Een grote pluim dus voor onze medewerkers.' Een andere fraaie constatering is dat de interne audits van het IWKV als best practice in Nederland wordt beschouwd.

De commissie wees ook op enkele onderdelen die aandacht behoeven. Zoals de voorbehouden en risicovolle handelingen door verpleegkundigen. 'Daar hebben we al beleid op gezet. Het NIAZ benadrukte het belang om dat snel te implementeren. Dat onderschrijven we', aldus Samsom. Een tweede punt betreft het medicatieproces. Het voorschrijven, klaarmaken en toedienen van medicatie kan veiliger.

Ofschoon het veel inspanning vergt, heeft de accreditatie zijn waarde, meent Samsom. 'Het is altijd goed dat mensen van buiten in je keuken kijken. Het voorkomt bedrijfsblindheid.' Het UMC mag volgens hem trots zijn op het NIAZ-oordeel. Achterover leunen is echter uit den boze. 'We benutten dit om de stap te zetten naar een volgend niveau.'

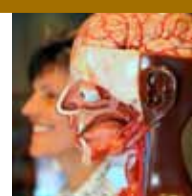
Pagina 3
Moet ons seksleven onder de mri-scanner?

Pagina 5
'Altijd kijken hoe het nog beter kan'. Interview met nieuw bestuurslid Cathy van Beek

Pagina 6
Psychiatrische patiënt krijgt beste uit twee werelden

Pagina 9
Training met de patiëntsimulator draait hoofdzakelijk om teamwerk

VERBETERD

Flinke groei aantal patiënten op poli Urologie

Hoe verbeter je de samenwerking tussen medewerkers op een polikliniek? En hoe zorg je dat je meer patiënten kan zien? De polikliniek Urologie wist beide te bereiken.

Samenwerken. Het doel van de polikliniek Urologie was om 4,5 procent méér patiënten te zien per jaar. Het middel daartoe: beter samenwerken. De adviesgroep Procesverbetering & Innovatie heeft daarom anderhalf jaar lang het project Anders Samen begeleid op de polikliniek. Het resultaat hiervan is dat alle medewerkers

Foto: Frank Muller

Door beter samen te werken ziet de poli Urologie meer patiënten.

van de poli ingedeeld zijn in een 'dedicated' (toegewijd) team. Er zijn vijf teams samengesteld: andrologie, kinderurologie, functionele urologie, oncologische urologie en minimaal invasieve urologie.

Toegewijde teams. In elk team zitten artsen, verpleegkundigen en administratief medewerkers. Ieder team heeft de verantwoordelijkheid om de zorg voor een van de vijf patiëntengroepen te verbeteren. Men bespreekt bijvoorbeeld hoe de wachttijd te verkorten is of hoe de tevredenheid van patiënten verbeterd kan worden.

Korte lijnen. De teams vergroten de betrokkenheid van medewerkers bij het werk. Ook durft men elkaar aan te spreken als zaken niet goed gaan. 'De lijnen zijn kort in de teams', vertelt hoofdverpleegkundige Suzanne Teunissen. 'Door de toegenomen betrokkenheid en doordat er direct interactie is tussen artsen, verpleegkundigen en administratief personeel kan de poli veel efficiënter werken. Zo hebben we bijvoorbeeld door een flexibelere planning van spreekuren bereikt dat we meer patiënten zien. Dit allemaal met zelfs een toegenomen kwaliteit en meer patiënttevredenheid.'

Groei. Het doel is meer dan gehaald. In een jaar tijd bedroeg de patiëntengroei niet 4,5 maar zelfs 17 procent. Aandachtspunt blijft wel, aldus de medewerkers, dat bij een groeiende 'productie' de kwaliteit van zorg voor elke patiënt steeds voorop blijft staan. **GM**

Voor meer informatie over de rol van adviesgroep PVI bij teamontwikkeling, neem contact op met Marie-José Litjens, M.Litjens@sb.umcn.nl, tel. 66298.

KUNST

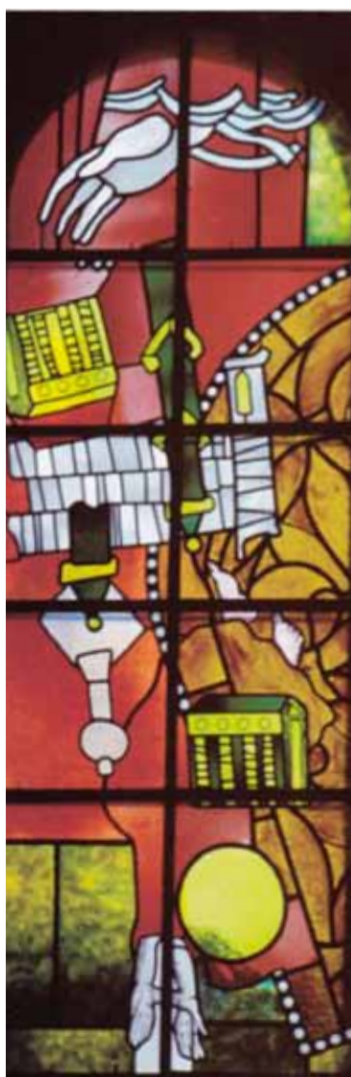
In de Zuidcorridor, op de eerste verdieping, worden enkele foto's van glas-inloodramen geëxposeerd. Ontworpen door Jean-Michel Alberola, werden de ramen in nauwe samenwerking met het Atelier Duchemin (Parijs) uitgevoerd en in het transept van de Kathedraal van Nevers geplaatst. De iconografische opdracht luidde de Apocalyps of de Openbaring van Johannes te verbeelden.

Om het hedendaags glas in lood uit het loutere ambachtelijke te verheffen, verstrekt de Franse Staat haar opdrachten aan toonaangevende kunstenaars om hun ontwerpen door glazeniers die open staan voor de verrassende aanpak van kunstenaars, te laten uitvoeren. En Alberola slaagt erin het glas in lood nieuw leven in te blazen en terug op het artistieke podium te brengen. Dit is des te lovenswaardiger daar hij zich goed realiseert voor een kerk te werken, waarin zijn ramen nu eenmaal muurvast aanwezig zijn.

Hiertoe vertrekt hij bij de klassieke opbouw van een raam: om het hart van het raam bevindt zich een min of meer brede band met ornamentiek. Maar meteen verstoort Alberola het patroon door het hart uit het centrum naar de kant te schuiven, het enkel af te biezen, en de figuren over de grens tussen beide delen, door te laten lopen. Als figuratie citeert hij uit de Middeleeuwse illuminaties van Apocalyptische manuscripten. Daarenboven combineert hij de twee strekkingen die het glas in lood van meet af aan heeft gekend: de strenge cisterciënzerramen en kleurrijke verhalende ramen. Soepel omspringend met deze rijke traditie maakt hij originele en krachtige hedendaagse composities.

Levert het geen orthodoxe lezing van de Apocalyps, zijn beeldende interpretatie, of eerder zijn presentatie van dit laatste boek van de Bijbel, inspireert en vernieuwt de geloofsbeleving. En de toeristen die de kathedraal als monument bezoeken, zij krijgen een bijzonder kunstwerk te zien. Deze kleine fotopresentatie vindt plaats in het kader van de Maand van de Spiritualiteit.

Daan Van Speybroeck

Jean-Michel Alberola: Glas-inloodramen in de Kathedraal van Nevers, Frankrijk.

AGENDA

Algemeen

24 november: Business Meets Science Vincent de Groot van Syntarga: From Ph.D. Research to Company Acquisition 17.00- 7.45 uur bij Valorisatie (route 199).

24 november: Seminar Small RNA Biology in germ cells, 12.00 uur, in het Figdor Lecture Theatre, route 289. Spreker: prof. René Ketting: professor of epigenetics of reproduction, Hubrecht Institute, the Netherlands. Host: dr. Ronald van Rij.

30 november: 16e NTV HLA-educatiedag in het auditorium. Voor analisten en leidinggevenden van de laboratoria voor transplantatie-immunologie in Nederland en België, ook andere belangstellenden zijn welkom. Aanmelden: m.hout@labgk.umcn.nl. Meer informatie: zie agenda op intranet.

5 december: Seminar, 16.00 uur, Gain and loss of function in the bone morphogenetic protein signaling pathway: small molecules, genetic disease, and physiology, door Paul B. Yu, MD, PhD, Brigham and Women's Hospital, Harvard Medical School, Boston, Figdor Lecture Theatre 8th floor, NCMLS building, route 289.

Oecumenische vieringen

Elke zondag om 10.00 uur in het Personeelsrestaurant. Zondag 20 november, voorganger Richart Huijzer; zondag 27 november (eerste Advent), voorganger Wim Smeets.

PAO-Heyendael

Voor programma en nadere info: www.paoheyendael.nl.

Radboud Zorgacademie

Sectie Bijscholing van de Radboud Zorgacademie verzorgt bijscholing voor medewerkers en voor externe klanten. Meer informatie: www.radboudzorgacademie.nl → bijscholing.

AZO-scholing

Voor informatie scholingsavonden: www.azo.nl onder het kopje Actueel-Agenda en Opleiding-Scholingsavonden. Deelname is gratis, echter wel graag aanmelden via de website.

Soeterbeeck Programma RU

Voor meer informatie/inschrijven: www.ru.nl/soeterbeeckprogramma

Colofon

Radbode is een tweewekelijks personeelsblad van het UMC St Radboud. **Oplage:** 13.000 **Redactie:** Nelleke Dinnissen, Jannie Meussen en Gijs Munnichs. **Aan dit nummer werkten mee:** Marten Dooper, Ad den Held, Aliëtte Jonkers, Flip Franssen, Paul van Laere, Pieter Lomans, Frank Muller, Daan Van Speybroeck en Marc van Teeffelen. **E-mail:** radbode@sb.umcn.nl, telefoon: 024-3617261 **Correspondentie:** UMC St Radboud, 528 Productgroep Communicatie, Postbus 9101, 6500 HB Nijmegen **Redactieraad:** prof.dr. Rob Bleichrodt, Peter van Dijk, prof.dr. Louis Kollee, dr. Erik de Laat. **Vormgeving en lay-out:** Puntkomma Nijmegen **Druk:** Wegener Nieuwsdrukkerij Gelderland **Advertenties:** Bureau van Vliet, 023 5714745, e-mail: zandvoort@bureauvanvliet.com **Abonnement:** 13,60 euro, informatie Sylvia van Brück-Engelen 024-3615442. De volgende Radbode verschijnt vrijdag 2 december 2011.

Foto: Janniko Georgiadis

Meer seks nodig in de wetenschap

Moet ons seksleven onder de mri-scanner? Ja, betogen wetenschappers uit binnen- en buitenland. Het kan inzicht verschaffen hoe het menselijk brein onze seksualiteit aanstuurt en beïnvloedt.

ALIËTTE JONKERS

In het auditorium van het UMC St Radboud vond vrijdag 11 november het eerste symposium over "Seks en het brein" plaats. Nooit eerder was in Nederland onder neurowetenschappers, psychiaters en seksuologen zo specifiek over seks, orgasmes en verlangen op neurotransmitter- en fMRI-scan-niveau gepraat. Dat zou veel vaker moeten gebeuren, zeggen de experts, want daar kunnen we een hoop ellende mee voorkomen.

Een keur aan onderwerpen werd besproken van basaal wetenschappelijk onderzoek bij ratten en de invloed van de hormonale cyclus bij de vrouw op het seksuele brein. Dr. Janniko Georgiadis besprak orgasmebeleving in een MRI-scanner.

Seksuele voorkeuren

Het grootste nieuws kwam van prof.dr. Tillmann Krüger, die onderzoek doet naar een wetenschappelijke aanpak van pedofielen. Mannen die nog niet met justitie in aanraking zijn geweest, kunnen met behulp van psychofarmaca, psychotherapie en gerichte training voorkomen dat zij te ver gaan.

'Seksuele voorkeuren kunnen we niet veranderen, maar je kunt er wel voor zorgen dat pedofielen een grotere controle krijgen over hun impulsen. Ook kunnen we ze leren om zich te verplaatsen in het kind, zodat ze een gevoel van empathie ontwikkelen jegens het slachtoffer en begrijpen welke schade hun handelingen kunnen aanrichten', stelde Krüger. Hij is lid van het onderzoeksteam van prof. dr. Klaus Beier in Berlijn, die een preventieprogramma met de naam Darkfield heeft opgezet. Daarvoor werd er een speciale advertentiecampagne in het leven geroepen. Onder de kop 'Lieben Sie Kinder mehr als Ihnen Lieb ist?' werden mannen met pedofiele gevoelens in 2007 opgeroepen zich te melden voor het preventieproject. Er reageerden 550 mannen. Krüger: 'Het is belangrijk dat we leren begrijpen wat er nu precies omgaat in de hersenen van zedendelinquenten als pedofielen, zodat we kunnen voorkomen dat ze toegeven aan hun verlangens.'

Hyperactief

Prof.dr. Reinout Wiers, hoogleraar ontwikkelingspsychologie van Amsterdam, liet zien dat verlangen naar

seks grote overeenkomsten heeft met het verlangen naar drugs en alcohol. Maar in tegenstelling tot seks zorgen alcohol en drugs ervoor dat de controle over impulsen afneemt en ons motivatiesysteem om zeep helpt.

Een onderbelicht onderwerp, zowel wetenschappelijk als maatschappelijk, is een hyperactief seksueel verlangen, dat de katalysator vormt voor zedendelicten. Dat stelde seksuoloog en klinisch psycholoog Stephanie Both, verbonden aan het LUMC. Zij onderzoekt basale mechanismen van seks: waarom krijgen we zin en wat is daar eigenlijk voor nodig?

Wat is normaal?

Klinisch psychologe Wineke Smid, verbonden aan de Van der Hoeven Stichting, onthulde opmerkelijke cijfers in een presentatie die veel succes oogstte bij het publiek. Zo vindt 20 procent van alle mensen kinderen onder de 12 seksueel aantrekkelijk. Smid wist het onderwerp "Wat is normaal en wat is abnormaal seksueel gedrag" op interactieve wijze duidelijk te maken. Maar er is ook een verschil tussen wat "ongewoon" is en "abnormaal": een ongebruikelijke seksuele voorkeur leidt niet per se tot een seksueel misdrijf. En ook interesse in illegale seksuele handelingen is geen voorspellende factor. Het wordt anders als er geen sprake is van een "simpele" interesse, maar een duidelijke voorkeur (in gedachten) voor illegale seksuele handelingen, dan moeten er alarmbellen gaan rinkelen.

De dag werd afgesloten door prof.dr. Dick Swaab, bij velen bekend met zijn bestseller "Wij zijn ons brein". Een meesterwerk. In de jaren tachtig schreef hij in het parool een verhaal over, wat nu bekend staat als het "kwabje" van Swaab, verschillen in het brein van homoseksuelen en heteroseksuelen. Dat deed toen heel wat stof opwaaien. Hij werd er om verguisd. Nu, anno 2011 hield hij wederom een interessante voordracht over seksuele oriëntatie in het licht van het nature nurture-debat. Zijn boodschap is nog steeds dat veel in de baarmoeder wordt bepaald dus ook de seksuele oriëntatie.

Uniek evenement

Seksuoloog Paul Rabsztyń, werkzaam binnen het UMC St Radboud, die het symposium samen met neurowetenschapper Janniko Georgiadis van het UMC Groningen organiseerde, pleit nu al voor een vervolg. 'Bezoekers aan dit symposium hebben daar ook om gevraagd: er is vanuit het werkveld van psychiaters, seksuologen, neurowetenschappers, urologen en neurologen veel belangstelling voor "sex and the brain". Het is nu te vroeg om al een volgend symposium aan te kondigen, maar met dit unieke evenement is de start gemaakt voor meer wetenschappelijk onderzoek in Nederland naar hersenonderzoek en seks.'

NIEUWSLADDER

Radboud heeft schoonste toilet van Nederland

Het UMC St Radboud heeft het schoonste toilet van Nederland. Dat is gebleken uit het Nationaal Toiletonderzoek 2011 dat het vakblad Service Management heeft uitgevoerd. Het toilettestteam bezocht 150 openbare dames- en herentoiletten en bemonsterde deze op vier contactpunten, te weten de toiletbril, kraan, spoelknop en deurkruk. De eer en prijs van schoonste toilet is des te opmerkelijker aangezien het een herentoilet betrof. Van alle herentoiletten werd namelijk slechts 20 procent als goed beoordeeld. Van de onderzochte damestoiletten was dit 32 procent.

Samenwerken Nijmegen en New York prostaatkanker

Het UMC St Radboud en Het Mount Sinai Hospital in New York gaan samenwerken op het gebied van MRI-diagnostiek en robotchirurgie bij prostaatkanker. De New Yorkse uroloog David Samadi, die wereldwijd de meeste prostaatoperaties met een robot uitvoert, gaat bij zijn operaties gebruik maken van de Nijmeegse MRI-diagnostiek van radioloog Jelle Barentsz. De Radboudurologen zien de samenwerking als een nieuwe impuls om hun kennis en ervaring te optimaliseren. Nieuws, www.umcn.nl, 31 oktober.

DOT: Spaghetti bolognese of tomatensoep?

Op 1 januari wordt de nieuwe DOT-systematiek ingevoerd (DBC's Op weg naar Transparantie). Wat betekent DOT voor ons UMC? Wat is het doel van de nieuwe financieringssysteematiek? In november wordt dit uitgelegd in een aantal informatiesessies. Deze sessies zijn niet alleen voor artsen en anderen die DBC's registreren, maar voor iedereen die zorgactiviteiten (bijvoorbeeld poliklinieken, MRI's of operaties) registreren. Want ook zij krijgen, direct of indirect, te maken met DOT. Nieuwsgierig waarom we deze sessie 'DOT: Spaghetti bolognese of tomatensoep' hebben genoemd? Er is nog een informatiesessie (maximaal een uur), op woensdag 23 november. Schrijf u in via www.paoheyendael.nl (Cursussen en Congressen). Kunt u niet? Volg dan de gratis online leergang op www.dbcleergang.nl (DBC Leergang Ziekenhuiszorg DOT). Deze duurt ook ongeveer een uur.

Radboud's got talent

Ben jij niet alleen een ster in je werk, maar beschik je ook over zang- of ander muzikaal talent? Of ben je wellicht een cabaretier in wording of een goochelaar? Naar deze creatieve en inspirerende collega's is hospitality manager Jan Jaap Schmitz op zoek. 'Voor symposia, recepties of feestavonden zijn we vaak druk doende met het vinden van een leuke invulling van het informele gedeelte in het programma. We weten zeker dat er onder de 10.000 ambitieuze Radboudianen collega's zijn die ook in hun vrije tijd over bijzondere talenten beschikken. Deze collega's bieden we graag een podium. Solo, koor, band, groep, het kan allemaal.' Interesse? Neem via mail contact op met Jan Jaap Schmitz, jj.schmitz@rvb.umcn.nl.

Foto: Frank Muller

Pijnscore

Toename registratie

Van 31 oktober t/m 4 november is er een Tweede Week van de Pijn georganiseerd. Het streven was: het aantal afdelingen verhogen dat pijnscores registreert in Klinische Notities (EPD). Dit in vergelijking met de Eerste Week (14 t/m 18 februari)!

Tijdens de eerste Week van de Pijn registreerden 13 van de 28 de pijnscores in Klinische Notities. Nu registreren er 18 afdelingen in Klinische Notities. Dit aantal is dus in deze Tweede Week sterk toegenomen! Het succesvolle initiatief van de eerste Week van de Pijn is hierbij overtroffen. De eigen ingevoerde pijnscores zijn voor afdelingsleiding zelf "realtime" in te zien in de recentelijk gepresenteerde Kwaliteitsmonitor van het IWKV, unit data. Dit mooie initiatief is een zeer welkome aanvulling voor de continue aandacht voor het pijnthema op afdelingen. Het betreft een eerste analyse en de resultaten worden op dit moment door de projectgroep verwerkt. Afdelingen hebben nog tot 1 december de mogelijkheid om de pijnscores in Klinische Notities in te voeren. Medio december ontvangen de afdelingen weer een rapport "op maat" met daarin de voor hen relevante informatie over pijnregistratie. Verhoging van het bewustzijn van pijn bij patiënten en de aandacht voor pijn meer structureel inbedden zijn hiermee op de kaart gezet. Samen zijn wij weer een stap verder op de goede weg!

JV

- Tussentijdse verkiezingen UMC-Raad - Controle kiesregister UMC-Raad

Van 30 januari tot en met 16 februari 2012 zijn er tussentijdse verkiezingen voor de UMC-Raad voor de kiesgroepen A2, A4 en B2. Kandidaten kunnen zich tot 12 januari 2012 verkiesbaar stellen. Alleen als u in het kiesregister bent opgenomen, mag u stemmen en/of uzelf verkiesbaar stellen. Het verzoek is om te controleren of u in het kiesregister bent opgenomen. Dit kan in de loop van deze week via de site van de UMC-Raad. Bent u ten onrechte niet geregistreerd als kiesgerechtigde, dan moet u voor 5 januari 2012 een bezwaarschriftformulier indienen. Informatie over de tussentijdse verkiezingen is te vinden op Intranet, onder Medezeggenschap/UMC-Raad.

Zevenheuvelenloop

'Meedoen verhoogt onze teamspirit'

De Zevenheuvelenloop is een echte Radboudtraditie geworden. Op zondag 20 november leggen 560 medewerkers het 15 kilometer lange, heuvelachtige parcours af. Het UMC St Radboud werkt samen met de Zevenheuvelenloop om sport en gezondheid aan elkaar te koppelen. Zo is het UMC met maar liefst 50 teams de grootste vertegenwoordiger in de bedrijvenloop. Ook is er door de 23.000 deelnemers geld ingezameld voor 'Loop voor Leven'. Deze opbrengst is bestemd voor onderzoek van het Radboud naar het voorkomen van kanker, hart- en vaatziekten en ziekteverschijnselen rond de zwangerschap.

Kortom, de Zevenheuvelenloop leeft in het UMC. Op

de afdeling Oogheelkunde doen maar liefst 23 mensen mee. 'We lopen met twee bedrijventeams. Daarnaast lopen drie van onze mensen mee in een TOP-team. Dat zijn de snelste teams van het Radboud', vertelt oogarts Niels Crama. 'Ieder is voor zich flink aan het trainen, sommigen hebben zich zelfs bij een hardloopclubje ingeschreven. Ik probeer mijn collega's extra te motiveren met allerlei tips, zoals informatie over hardloopwedstrijden in de regio. Op onze afdeling juttten we elkaar goed op om straks een mooie prestatie neer te zetten. Het meedoen aan de Zevenheuvelenloop draagt zeker bij aan onze teamspirit.'

Voor de medewerkers die gaan lopen: zij kunnen zich op 20 november vanaf 11.00 uur omkleden in het Karel de Grote College (Wilhelminasingel 13-15). Vanaf 14.00 uur is daar een afterparty voor medewerkers met een hapje en drankje. Meer (praktische) informatie over de Zevenheuvelenloop is te vinden via de speciale button op intranet.

GM

Wereld Aidsdag

Gratis HIV-sneltest

Op 1 december is het Wereld Aidsdag. Het Radboud biedt die dag net als vorig jaar een gratis HIV-sneltest aan. Voor iedereen ouder dan 18 jaar, die mogelijk risico heeft gelopen op een HIV-besmetting, maar zich nog nooit heeft laten testen.

De test wordt discreet en anoniem afgenomen en de testuitslag is binnen 20 minuten bekend. Belangstellenden kunnen via telefoonnummer 06 - 4508804 een (anonieme) afspraak voor de sneltest maken, vanaf nu tot en met 30 november, tussen 08.30 en 13.00 uur. Vier op de tien mensen in Nederland die met HIV geïnfecteerd zijn, weet dat niet van zichzelf.

Ook SCORA is weer actief bezig met projecten rondom Wereld Aidsdag, om geld op te halen voor Stop Aids Now. Eén van die projecten is dit jaar de verkoop van Art-bags. De tassen kosten 5 euro (zie afbeelding) en worden van maandag 29 november tot en met donderdag 1 december tijdens bezoeken verkocht in de hal bij de hoofdingang.

KLAAR VOOR DE NIEUWBOUW

Het poliplein

Wat heeft de nieuwbouw allemaal in petto? Hoe bereiden afdelingen zich voor op de grote oversteek? Dit keer: het poliplein.

Het nieuwe poliplein op de begane grond van het R-gebouw ziet er prachtig uit. Het glazen plafond zorgt voor veel lichtinval. Het gaat 16 januari open. Het plein is goed voor 120.000 duizend bezoekers per jaar. Er worden negen specialismen ondergebracht: Heelkunde, Orthopedie, Plastische - en Neurochirurgie, Cardiologie, Cardio-thoracale chirurgie, Anesthesie, Longziekten en Urologie.

Heel fris. Hoofdverpleegkundige Suzanne Teunissen-Hendriks van de poli Urologie draait sinds de zomervakantie overuren. 'Maar ik heb enorm veel zin om over te gaan', zegt ze enthousiast. 'Het gebouw waar we nu zitten is zó verouderd. Zelf ben je daar blind voor, maar je ziet patiënten soms kritisch kijken. De nieuwbouw oogt heel fris. Er zijn polikliniekruimten voor negen specialismen, maar voor de patiënt die binnenkomt oogt het als één plein. Alle polimedewerkers dragen straks dezelfde kleding, en ze krijgen een training in klantgerichtheid, zodat we patiënten allemaal op dezelfde manier bejegenen.'

Foto: Flip Franssen

Bij binnenkomst staan er aanmeldzuilen. Patiënten hoeven dus niet aan een balie te wachten. Op de ticket die uit de aanmeldzuil komt, staat in welke zone patiënten plaats kunnen nemen. De wachtruimte is ingedeeld in kleurzones, zichtbaar aan het meubilair. Ze worden daar door hun eigen specialist opgehaald.

Efficiëncyslag. 'Vierkante meters zijn duur en er is steeds minder geld beschikbaar voor de zorg. Het is daarom belangrijk om processen goed te organiseren', zeg Marije Post, projectmanager van het poliplein. 'Er komt bijvoorbeeld nog maar één centrale prikpost op de poli. Spreekonderzoekkamers zijn allemaal identiek, zodat er bij piekbelasting of daluren met aangrenzende specialismen samengewerkt kan worden. Er zijn straks ook geen archiefruimten meer, er wordt zoveel mogelijk papierloos gewerkt. Er

komt best veel kijken bij zo'n verhuizing. Dat varieert van het regelen van de logistiek, het informeren van patiënten en een goed sleutelplan. Er zijn bijvoorbeeld maar een paar poli's met avondspreekuren. Patiënten moeten dan geen toegang hebben tot het hèle plein.'

Samenwerken. 'Medewerkers van de verschillende poli's kennen elkaar nog niet. Maar straks zullen we veel meer gaan samenwerken', vertelt Suzanne Teunissen. 'We zullen bijvoorbeeld afspraken moeten maken hoe je met meerdere poli's de recepties deelt en wie de centrale prikpost bezet. We zitten bij elkaar in de koffiekamer. Ik denk dat de samenwerking vanzelf groeit, omdat je zo dicht bij elkaar zit. Als je bijvoorbeeld vragen hebt over een onderzoek, dan kun je straks zo even naar de collega's van een ander specialisme lopen.'

JM

HOE KAN HET NÓG BETER?

Cathy van Beek: 'De patiënt moet centraal staan in de zorg.'

Foto: Frank Muller

Drs. Cathy van Beek, MCM, is sinds 1 oktober lid van de Raad van Bestuur van het UMC St Radboud, onder andere verantwoordelijk voor de portefeuille Patiëntenzorg. Haar eerste indrukken en haar plannen voor de toekomst.

MARTEN DEN DOOPER

Cathy van Beek (1956) heeft ruime ervaring in de zorgsector. Zij werkte als verpleegkundige, was locatiemanager in het Rotterdamse Sophia Kinderziekenhuis, interim directeur van MESOS Oudenrijn Ziekenhuis in Utrecht, directeur van de Sint Maartenskliniek en was vice-voorzitter van de Raad van Bestuur van de Nederlandse Zorgautoriteit. Al enkele jaren staat zij in de Opzij-top 4 van machtigste vrouwen in de Nederlandse gezondheidszorg.

Wat is uw band met Nijmegen en het UMC St Radboud?

'Ik ben geboren en getogen in Rotterdam en daardoor opgegroeid met de mentaliteit van "handen uit de mouwen" en "recht voor zijn raap". Inmiddels woon ik 20 jaar in Nijmegen waarvan ik er 14 heb gewerkt op de Sint Maartenskliniek. Dat heeft mij wel bijgeschaafd. Kritiek wordt hier minder rechtstreeks geuit, meer verpakt. Ik heb geleerd zelf ook meer geduld te hebben met het geven van een oordeel. Ik ben overigens heel veel van Nijmegen gaan houden. Via een bestuursfunctie in "Nijmegen 2000" heb ik gezien hoeveel er in deze stad gebeurt. In mijn jaren bij de NZa ben ik dan ook bewust in Nijmegen blijven wonen. En wat het Radboud betreft: dat beschouwen mijn man en ik een beetje als heilige grond. Onze dochter is in dit ziekenhuis geboren. En vanuit de Sint Maartenskliniek heb ik natuurlijk ook altijd contact gehad met het Radboud.'

Wat vindt u van het huidige UMC St Radboud?

'Het Radboud is sterk veranderd sinds de hartcrisis. In positieve zin. Voor die tijd bespeurde ik vaak een wat arrogante houding, het academisch ziekenhuis dat zich

verheven voelde boven de rest van de zorgverleners in de regio. Nu proef ik een houding waarin waardering is voor alle schakels in de zorgketen. Het besef dat iedereen in de keten elkaar nodig heeft. Het Radboud heeft na de hartcrisis een grote sprong voorwaarts gemaakt. Het gaat mee met ICT-ontwikkelingen als de digitale poli's, MijnZorgnet en Health Bridge. Maar ook een centrum als MITeC, waarin nauw wordt samengewerkt op het gebied van directe beeldvorming en sleutelgatchirurgie met de Universiteit Twente, getuigt van patiëntgerichte innovatie. Mede daarom wilde ik graag in dit ziekenhuis werken.'

U heeft de afgelopen maanden op allerlei plaatsen in het ziekenhuis meegelopen. Waarom en wat viel u op?

'Ik wilde het ziekenhuis vanaf de werkvloer leren kennen. Wat me daarbij vooral opviel was dat ik – ofschoon ik een zeer aandachtig lezer van de Gelderlander ben – maar een fractie wist van wat er in het Radboud gebeurt. Veel mooie dingen hier in huis komen nooit buiten de muren van het ziekenhuis. Ik ontving een mail van een patiënte die mee had gedaan in het herstelprogramma na een heuprevisie. Ze vertelde me dat ze de zorg op Independer een 10 ging geven, zo tevreden was ze. Ik vind dat je daar als ziekenhuis best trots op mag zijn en dat je dit actief mag uitdragen. Verder ben ik onder de indruk geraakt van de bevoegenheid van veel mensen in het Radboud. En van de mooie kunstcollectie, dat mag ook wel eens gezegd worden.'

U beheert de portefeuille Patiëntenzorg en Vervolgopleidingen. Wat kan er beter in het Radboud?

'De patiënt moet centraal staan in de zorg. Dat betekent dat we altijd moeten kijken hoe het nog beter kan. Een mooi voorbeeld vind ik het recente onderzoek van

Sivera Berben naar de pijnbestrijding bij traumapatiënten. Dat heeft geleid tot concrete verbeteringen in de patiëntenzorg. Of neem de komst van het Academisch Gezondheidscentrum Thermion in Lent: academische zorg dicht bij de patiënt thuis. Daarnaast pleit ik voor de komst van een patiëntenadviesraad. Die kan ons heel concreet vanuit de patiënt laten zien waar de zorg nog beter kan.'

De zorgkosten nemen almaar toe. Wat kan het Radboud doen om de kosten te beperken?

'Vanuit mijn NZa-verleden zeg ik: zorg moet kwalitatief hoog, toegankelijk en betaalbaar zijn. Zorgverleners moeten beseffen dat ze maatschappelijk ondernemer zijn. Dus niet: zoveel mogelijk patiënten behandelen, maar: zoveel mogelijk de juiste patiënten behandelen. Dat betekent dat je samen met de patiënt ook prioriteiten moet durven stellen. Heeft een geriatrische patiënt met een botbreuk wegens botkanker nog wel behoefte aan een oncologisch traject? Daarnaast moeten we blijven kijken hoe de zorg efficiënter kan. Bijvoorbeeld door de doorlooptijd te verkorten. Zie de sneldiagnostiek bij longkanker. Belangrijk is dat iedereen zich voortdurend samen met de patiënt afvraagt: hoe kan het nog beter?'

U bent de eerste vrouw in de Raad van Bestuur van het UMC St Radboud. Hoe belangrijk is dat?

'Er werken heel veel vrouwen in het Radboud, het is daarom goed dat die zich kunnen identificeren met de Raad van Bestuur. Diversiteit is belangrijk, ofschoon ik niet kan voorspellen of een man op deze stoel heel andere besluiten gaat nemen. Overigens reageren verpleegkundigen ook heel enthousiast op mijn verpleegkundige achtergrond. Ook voor hen is identificatie met de top belangrijk.'

Welke doelen heeft u zichzelf gesteld?

'De patiënt moet serieus partner worden in het zorgproces, het personeel moet met plezier kunnen werken en zijn mogelijkheden maximaal kunnen ontplooiën, en het Radboud moet het meest duurzame ziekenhuis van Nederland worden.'

PSYCHIATRIE: AL 40 JAAR RELATIE

Op de afdeling Psychiatrie komen patiënten met complexe problematiek, dus zeldzame ziektebeelden. Alle medewerkers zijn speciaal getraind in het opbouwen van een goede relatie met hun patiënten. Patiënt Ellen Terweide (37) weet inmiddels hoe belangrijk dat is.

AD DEN HELD

Na de geboorte van haar dochttertje Roos leek het leven Ellen Terweide (37) toe te lachen. Een lieve, zorgzame man, dochter Eva van bijna vier, de eveneens kerngezonde tweede dochter Roos, op weg naar een nieuwe, uitdagender baan... Maar in werkelijkheid was zij moe, piekerde zij heel veel en maakte Ellen zich ernstig zorgen. Want hoe zou haar nieuwe baan zijn? En zou die wel te combineren zijn met haar gezin met twee jonge kinderen?

Aan haar vermoeidheidsklachten besteedde zij niet veel aandacht. 'Ik dacht: straks gaat Eva naar de basisschool

Medewerkers van de afdeling Psychiatrie. 'Een psychiatrische patiënt krijgt nu altijd het beste uit twee werelden: pillen, prat

en begin ik met mijn nieuwe baan en dan is alles vast weer over.' Maar toen Eva eenmaal naar de basisschool ging en Ellen aan haar nieuwe baan begon bleven haar klachten aanhouden. Bovendien functioneerde zij op haar werk steeds minder goed. Ze was snel dingen kwijt en maakte een steeds warriger indruk.

Spoedopname op Psychiatrie

'Tegen mijn vriendinnen zei ik regelmatig: Ik ben zo druk en voel me vaak ook zo ontzettend moe. Dat herkenden ze wel, zeiden ze. Dat heeft iedere werkende moeder

met twee jonge kinderen. En voor mij was dat min of meer een bevestiging dat dat er kennelijk allemaal bij hoorde. Totdat... ik vorig jaar in september op een ochtend heel apathisch wakker werd.

Ik zakte opeens helemaal weg, had nergens puf voor. En toen ik beneden aan het ontbijt zat merkte ik bovendien tot mijn schrik, dat er allerlei dingen in mijn omgeving veranderden. Ik zag dingen die er in werkelijkheid niet waren: scheuren in de muur, overal vlekken...

'Zo kun je vandaag echt niet naar je werk', vond mijn man. Hij belde mijn werk en zijn eigen werk af, bracht onze kinderen naar school en naar de crèche en maakte voor diezelfde dag nog een afspraak met onze huisarts. Die schatte de ernst van mijn situatie goed in en verwees ons meteen door naar de GGZ. "Ga naar huis, rust goed uit en kom morgen terug", was het advies van de GGZ-arts, die mij ook medicijnen meegaf.' Maar diezelfde avond nog namen Ellens klachten dermate ernstige vormen aan dat haar man uiteindelijk de crisisdienst belde. Met als gevolg: een spoedopname op de gesloten afdeling Psychiatrie van het UMC St Radboud.

'Veiligheid bieden'

Mylou Kurstjens en Rebecca Rinsampessy, verpleegkundigen van de gesloten afdeling, herinneren zich Ellens komst nog helder. Mylou: 'Wat ik bij haar opname heel opvallend vond, was dat Ellen zich bewust was dat er sommige dingen niet klopten. En zij kon zichzelf ook nog wel wat corrigeren.' 'Maar tegelijkertijd', vult Rebecca aan, 'was zij heel erg bezig met het zoeken naar veiligheid. Veiligheid voor zichzelf, voor haar kinderen. En wij hebben geprobeerd om haar op onze afdeling zoveel mogelijk die gewenste veiligheid te bieden. Terwijl psychiater Philip van Eijndhoven haar daarbij ook medicamenteus de nodige ondersteuning bood.' Ruim twee maanden bracht Ellen op de gesloten afdeling door, waarna zij werd overgebracht naar de open afdeling van Psychiatrie.

Eindelijk naar huis

Op de open afdeling kwam Ellen onder de zorg van psychiater dr. Monica Pop, gespecialiseerd in het verlenen van zorg aan vrouwen met psychiatrische klachten, die verband houden met de zwangerschap. Daarnaast

Jaarlijks krijgen 20.000 vrouwen per jaar een postnatale depressie.

MET PATIËNTEN

en óf het biopsychosociale model: dus pillen en praten samen.'
Foto's: Marc van Teeffelen

ondervond zij op deze afdeling veel steun van verpleegkundige Rianne Leenders én van verpleegkundig specialist psychiatrie Patricia Lok. Patricia: 'Mijn taak was Ellen via wekelijkse gesprekken terug te brengen in de realiteit en ook om samen op zoek te gaan naar de oorzaken van haar ziekte. Ook bespraken we maatregelen om een terugval te voorkomen.' Tweënhalf maand later kon Ellen ook de open afdeling verlaten en mocht zij eindelijk weer naar huis. Aanvankelijk met ondersteuning, eenmaal per week gedurende drie maanden, van sociaal psychiatrisch verpleegkundige Marco Tiggelovend (vanuit de Kortdurende Psychiatrische Thuiszorg).

Ellen ziet verpleegkundig specialist psychiatrie Patricia Lok nu nog eenmaal in de drie weken. En samen werken zij op dit moment aan Ellens stap van vrijwilligerswerk naar weer een echte baan.

Ook waardevolle ervaring

Terugkijkend op de psychotische depressie, die zij ruim een jaar geleden doormaakte, moet Ellen kwijt dat die afschuwelijke periode haar ook veel waardevolle momenten heeft opgeleverd. 'Het besef dat de belangrijkste mensen om mij heen, mijn familie, onze beste vrienden, er op zo'n moment zo enorm onvoorwaardelijk voor je zijn. En ook dat je zo close wordt met die belangrijkste mensen. Mijn beide broers, die iedere week kwamen en op mijn bed zaten zeiden al snel: We zien elkaar eigenlijk veel te weinig, we moeten elkaar voortaan vaker zien, want we zijn zo belangrijk voor elkaar.' Maar even goed is Ellen in het begin heel erg geconfronteerd met haar eigen vooroordelen. 'Ik had altijd een heel ander idee bij psychiatrische problematiek. En het is heel raar om daar van de ene op de andere dag dan opeens zelf tussen te zitten. Maar het kan je overkomen, het kan iederéén overkomen. Ik merk nu dat alle mensen in mijn directe omgeving, familieleden, vrienden, daar heel erg van geschrokken zijn. Dat heeft heel veel mensen aan het denken gezet. Zo van: Als jou dat kan overkomen, dan kan het mij ook overkomen. Ben ik eigenlijk wel goed bezig met mijn drukke leven?' ■

De foto's van beeldende therapie zijn in scène gezet: personen hierop zijn geen patiënten.

Zo'n 10 procent van alle zwangeren krijgt depressie

'Een psychotische depressie, zoals Ellen die doormaakte, is de allergenste vorm van een depressie', licht psychiater dr. Monica Pop toe. 'Maar gelukkig komt deze allergenste depressievorm niet zo heel vaak voor.' Wel stelt dr. Pop vast dat ongeveer 10 procent van alle zwangere vrouwen na de bevalling een milde tot middelzware depressie doormaakt. 'Dus als je uitgaat van jaarlijks 200.000 bevallingen, betekent dat toch nog altijd 20.000 vrouwen per jaar met een postnatale depressie.'

Voor het ontstaan van een depressie juist na de bevalling heeft dr. Pop geen eenduidige verklaring.

'In de periode na de bevalling spelen heel veel dingen een rol. Een zwangerschap en een bevalling hebben een enorme impact. Want niet alleen biologisch-hormonaal verandert er dan veel, maar ook in psycho-sociaal opzicht. Dit alles maakt de periode na de bevalling tot de meest gevoelige, meest kwetsbare, periode voor een vrouw. Dus er zijn dan heel veel risicofactoren aanwezig om een depressie te ontwikkelen. Overigens is gebleken dat dergelijke depressieve klachten vaak al in de zwangerschap beginnen, maar zich pas na de bevalling duidelijk openbaren.'

Het beste uit twee werelden

De afdeling Psychiatrie bestaat binnenkort 40 jaar. Voor afdelingshoofd prof.dr. Paul Hodiamont aanleiding om terug te bliken én vooruit te kijken.

Prof. dr. Paul Hodiamont, hoofd van de jubilerende afdeling Psychiatrie van het UMC St Radboud, beseft dat zijn afdeling relatief klein is. Zeker in vergelijking met de grote GGZ-instellingen in de regio. 'Maar', zegt hij, 'wij zijn wél een afdeling met heel veel expertise en hebben de hele academische infrastructuur ter beschikking voor diagnostiek en behandeling. Daarom profileren wij ons dan ook als deskundigen in complexere problematiek, dus zeldzame ziektebeelden of een combinatie van ziektebeelden, waar de GGZ zelf niet uitkomt.'

Twee stromingen

Terugkijkend op de geschiedenis van zijn vakgebied stelt Hodiamont vast, dat er in de psychiatrie bijna tweeduizend jaar lang een "soort golfslag" is geweest tussen psychotherapie en biologische psychiatrie. Populair gezegd: tussen praten en pillen. 'Pas in 1971, kwam daar hier in Nijmegen enige verandering in. Vooral onder invloed van de eerste Nijmeegse hoogleraar psychiatrie professor Nijdam, bekend vanwege zijn onderzoek naar pillen én zijn psychotherapeutische kennis. Hij sloeg toen een brug tussen die twee bestaande stromingen

in de psychiatrie. En tegenwoordig kennen wij in de psychiatrie de zogenoemde evidence-based-benadering. Dat wil zeggen: dat er wetenschappelijke argumenten moeten zijn voor het kiezen van een bepaalde behandeling. Gevolg daarvan is, dat een psychiatrische patiënt nu altijd het beste krijgt uit twee werelden: pillen, praten óf het biopsychosociale model: dus pillen en praten samen.'

ADHD, autisme, mindfulness

Volgens Hodiamont is Nijmegen goed in diagnostiek en de behandeling van ADHD en autisme bij volwassenen. 'Tot voor kort stonden ADHD en autisme bekend als kinder-psychiatrische aandoeningen. Mijn voorganger professor Jan Buitelaar heeft de aanzet gegeven om dat beeld te doorbreken. Nijmegen is een landelijk kenniscentrum op het gebied van ADHD en autisme bij volwassenen.' Een ander aspect is mindfulness. 'Mindfulness gebruiken wij niet zo zeer bij de behandeling van onze ernstig zieke psychiatrische patiënten, maar om te voorkomen dat mensen in de psychiatrie belanden. Bovendien is mindfulness heel geschikt voor mensen met allerlei existentiële vragen. Een voorbeeld: wanneer iemand kanker krijgt en daardoor wordt geconfronteerd met de eindigheid van zijn bestaan, is mindfulness een methode om daar beter mee om te kunnen gaan.'

Op vrijdag 2 december is in De Vereniging in Nijmegen het middagsymposium "40 Jaar Psychiatrie". ■

'Via wekelijkse gesprekken proberen we de patiënt terug te brengen in de realiteit en gaan samen op zoek naar de oorzaken van de ziekte.'

DEELNEMERS GEZOCHT VOOR HET MOMENT ONDERZOEK: VOORKÓMEN VAN TERUGVAL BIJ DEPRESSIE

Heeft u in het verleden drie of meer keer een depressie gehad en bent u geïnteresseerd in mogelijke nieuwe behandelingen?

Het MOMENT onderzoek gaat over een nieuwe behandeling voor terugkerende depressie: mindfulness-based cognitieve therapie (MBCT). Deze behandeling omvat een cursus in groepsverband, waarin gesprekken worden gevoerd over factoren die van belang zijn bij een depressie en waarbij meditatieoefeningen worden gedaan. Uit eerder onderzoek is gebleken dat deze behandeling de kans op een nieuwe depressie tot de helft kan terugbrengen, net als antidepressieve medicatie.

In dit onderzoek willen we het effect van **MBCT** vergelijken met het effect van de meest gebruikelijke behandeling bij terugkerende depressies, namelijk **antidepressieve medicatie**, en met de **combinatie** van die twee behandelingen.

Wanneer komt u waarschijnlijk voor deelname in aanmerking?

- Als u in het verleden drie of meer periodes hebt gehad met depressieve klachten.
- Als u op dit moment *niet* meer depressief bent.
- Als u wel nog steeds antidepressiva gebruikt.

Aanmelding en/of meer informatie? Zie www.moment-onderzoek.nl of neem contact op met Mw. M. Huijbers (024-3668007 of m.huijbers@psy.umcn.nl).

KAAIJ ADVOCATEN

1E CONSULT (20 MIN.) GRATIS

Voor de
persoonlijke aanpak

FRANSESTRAAT 12 6524 JA NIJMEGEN

Mr. Michaëla B.M. Kaaij, gecertificeerd NMI mediator

Mr. Drs. H.A.M. Schouten

TEL : (024) 324 59 37

Strafrecht, *mediation*, echtscheiding, alimentatie, omgangsregeling
en andere familiezaken, huur, arbeid en ontslag, uitkering, consument en incasso.

de Schans

RESTAURANT

Rijksweg 95 Mook
024-6962125 de-schans@planet.nl

Grand Buffet & andere mogelijkheden

www.de-schans.nl

Aanbieding voor personeel van UMC St Radboud: bij minimaal 10 personen € 3,00 korting p.p., doordeweeks t/m vrijdag

Nijmegen – TE KOOP

Molukkenstraat 144, 3-kamer hoekappartement op 2e woonlaag, 75 m².
Zeer gunstig gelegen t.o.v. universiteit, ziekenhuizen, supermarkt en stadscentrum.

Goed onderhouden appartement met enkele authentieke details, dichte keuken, 2 balkons, kelder.

Het geheel is voorzien van kunststof kozijnen met dubbel glas.

Vraagprijs 179.000 euro • Informatie Hypodocus makelaar 024-7113232

"Ons tijdelijk thuis!"

HOTEL & RESORT

de Zeven Heuvelen

Hotel, appartementen & bungalows
op slechts 10 km van het
UMC St. Radboud

www.dezevenheuvelen.nl

MALDEN, STALMEESTERSLAAN 40

In 2006/2007 fraai uitgebouwde vrijstaande villa met een schitterende woonkamer/leefruimte van meer dan 80 m² (!!!) en een slaapkamer met badkamer op de begane grond. Kom kijken en laat u verrassen door de prachtige ruimte in dit huis! Indeling; Entree/hal, toilet, L-vormige woonkamer met een parketvloer en een open keuken voorzien van div. apparatuur, een schitterende op de tuin gerichte uitbouw met aansluiting naar de woonkamer, open pui naar de tuin, design-gashaard, achterhal en buiteningang, multifunctionele kamer (thans slaapkamer), badkamer met douche, toilet en wastafel, inpanning berging. 1e verd.; 3 ruime slaapkamers, badkamer met een ligbad, douche en 2 wastafels. 2e verd.; Overloop, 1 slaapkamer.

Vraagprijs € 530.000,= k.k.

www.claase.nl

Rijksweg 124, Malden, 024 - 358 02 01

diners buffetten lunches borrels
feesten vergaderingen trainingen

't Sfeerhuys

Op een uniek plekje in Nijmegen, in een persoonlijke sfeer

't Sfeerhuys de Looimolen - Looimolenweg 15 - 6542 JN - Nijmegen - 024-3790676 - www.sfeerhuys.nl

Miranda Willaert

Jeanette Millemcam

WIE WAARBORGT DE 30 JAAR ERVARING VAN AKKERMANS VAN ELTEN

Log in op radboud.meeus.com of laat ons op het PIP uw voordeel berekenen!

Medewerkers van UMC St Radboud kiezen bewust voor de beste verzekering, pensioen of hypotheek. Akkermans van Elten zet al dertig jaar deze mogelijkheden helder op een rij. En vanaf nu doen we dat onder een nieuwe naam, met een nieuw logo maar met de vertrouwde dienstverlening. Op het gebied van verzekeringen bent u bij Meeüs aan het juiste adres. Met heldere communicatie en realistische oplossingen die zijn toegesneden op uw situatie.

Altijd bij u in de buurt én op de hoogte wat er speelt in de gezondheidszorg. Zo heeft Meeüs met UMC St Radboud een aantal collectieve financiële pakketten ontwikkeld die u veel voordeel bieden.

- Tot 35% korting op uw privéverzekeringen
- Korting op uw hypotheek
- Deze kortingen blijven behouden bij uit dienst treden
- Inkomenszekerheid bij arbeidsongeschiktheidsverzekering

MEEÜS® dus.

Verzekeringen | Hypotheken | Pensioenen

Meer weten?

Loop binnen bij het PIP (Personeels Informatie Punt)
Of maak een afspraak
T 026 400 12 11 (radboudlijn)
E radboud@meeus.com

Co-assistenten overwinnen angst met oefenpop

Bijna afgestudeerde co-assistenten worden in het UMC St Radboud sinds kort voorbereid op hun rol als basisarts of arts-assistent met een 'patiëntsimulator', een pop die ademt, met de ogen knippert en: 'Hij heet Stan, maar we noemen hem Arnold, vanwege zijn ongelooflijk brede torso.'

ALIËTTE JONKERS

Het eerste team co-assistenten staat om de patiënt heen aan het bed. De 65-jarige man ligt sinds vijf dagen op de afdeling longziekten met een exacerbatie van zijn COPD. Prednison en vernevelingen met inhalatiecorticosteroiden deden hem opknappen, maar nu is er

Steeds meer afdelingen kiezen voor simulatietraining met de robot Stan.

Foto: Marc van Teeffelen

een plotselinge verslechtering. De patiënt voelt zich zweterig en koortsig en is benauwder dan anders. Links en rechts krijgt hij vragen van de co-assistenten die om hem heen staan gebogen. 'Ik doe even uw pyjama iets naar beneden, dan ga ik even naar uw longen luisteren', zegt co-assistent Pim duidelijk articulerend tegen de patiënt. 'En als u het goed vindt, gaan we even een EEG aansluiten, om te kijken of we een aanwijzing kunnen vinden wat er met u aan de hand is.' 'Dan is het wel handig als je eerst de monitor aanzet', mompelt jaargenoot Anne in de observatiekamer waar het andere team co-assistenten de handelingen volgt. De patiënt raakt buiten bewustzijn. Een septische shock, stellen de co-assistenten al snel vast: meneer heeft een urineweginfectie. Een paar minuten later hebben ze de patiënt weten te stabiliseren. 'Stan' is weer bij kennis: 'Mag ik nu naar huis?'

Volgeboekt

Het Skills & Simulatie Lab, waar de teamtraining plaatsvindt, bestaat sinds 2009, met de afdelingen Kindergeneeskunde, Anesthesiologie en Kinder Intensive

Care als voortrekkers. Nu kiezen steeds meer afdelingen voor simulatietraining met de robot Stan, vertelt Charlotte Lommen, coördinator van het lab. 'We zien de bezettingsgraad steeds hoger worden. Het lab is in 2012 voor 95 procent volgeboekt. Ook afdelingen die moeten snijden in hun begroting, korten niet op simulatietrainingen. De meeste fouten worden gemaakt in de communicatie tussen zorgverleners. De training met de patiëntsimulator draait hoofdzakelijk om teamwerk.'

Samenwerken

Ook aangeschoven aan de tafel is onderwijskundige Tim Klaassen, die samen met instructeur Theo Menting de trainingen met de deelnemers nabespreekt. Officieel heet dat de 'debriefing', waarin het team dat aan de slag is geweest samen met het observerende team de opgenomen beelden terugkijkt en de sessie samen analyseert. Klaassen: 'Het gaat bij de simulatietraining niet zozeer over correcte klinische of farmacotherapeutische kennis, maar om samenwerken. Helemaal nieuw is dat

'De training met de patiëntsimulator draait hoofdzakelijk om teamwerk'

we dit academische jaar zijn begonnen met trainingen aan bijna afgestudeerde co-assistenten. Het is nu nog een pilot: zes keer drie groepen volgen vlak voor ze aan hun senior co-schappen beginnen, de simulatietraining. Het streven is om de training integraal in het basiscurriculum te integreren. We doen momenteel onderzoek naar wat de simulatietraining precies oplevert voor co-assistenten: in hoeverre heeft het invloed op het vertrouwen in eigen vaardigheden en competenties? Vermindert het hun angst voor het onbekende? Vergis je niet: dit is een heel confronterende training. Het gebeurt wel eens dat iemand breekt, als het mis gaat in de simulatietraining. Dat proberen we zoveel mogelijk te voorkomen, want we willen niet dat de studenten met een gevoel van falen de deur uit gaan. We willen dat de leercurve stijgt met deze training, niet dat het zelfvertrouwen van de bijna-arts afbrokkelt.'

Communiceren

Team twee zit op de SEH. Hun patiënt is een jonge man, die tegen een boom is aangereden en een hoofdond heeft. Het geluid van de vragen van de co's aan de patiënt komt snoeihard uit de speakers in de observatieruimte. 'KUNT U UW OGEN OPENDOEN? REAGEERT U OP PIJNPRIKKELS?' klinkt het op een volume dat de toehoorders in elkaar doet krimpen. We horen Anne in het filmpje hardop vragen: 'Is er sprake van een brilhematoom? Of een battle sign achter het oor?' Er valt een stilte. Niemand antwoordt. Tim zet de band stop. 'Wat dacht je toen? Anne: 'Dat er niets te zien zou zijn.' Tim: 'Wat let je om de vraag nog eens te stellen? Een aanname is zo gemaakt. Dat is heel menselijk, maar kan ook gevaarlijk zijn. Blijf communiceren!' ■

WETENS- WAARDIG

Nucleaire Geneeskunde gelauwerd op internationaal congres

Twee prijzen, twee benoemingen en een eervolle uitnodiging. Dat viel medewerkers van de afdeling Nucleaire Geneeskunde ten deel tijdens het jaarlijkse congres van de European Association of Nuclear Medicine (EANM) in Birmingham. Karolina Andralojc ontving de Marie Curie Award 2011, Ingrid Dijkgraaf de EANM Springer Prize Most Cited Paper 2010. Lioe-Fee de Geus verzorgde de 'highlights lecture'. Prof.dr. Martin Gotthardt is benoemd tot voorzitter van een EANM-commissie. Prof.dr. Wim Oyen is benoemd tot voorzitter van het 'scientific committee' en congrespresident van het jaarlijkse congres van de EANM 2014 in Göteborg.

Didi Braat wint Opleidingsprijs 2011

Minister van VWS Edith Schippers reikte 5 november de Opleidingsprijs 2011 uit aan de beste opleider van Nederland: prof.dr. Didi Braat, opleider obstetrie en gynaecologie. Sinds 2009 wordt deze prijs jaarlijks uitgereikt aan de beste opleider. Deelnemers van de AIOS-dag verkozen Didi Braat tot beste opleider. Nieuws, www.umcn.nl, 7 november

Parelsstatus voor ParkinsonNet

Tijdens het Nationale Zorg Jaarprijs Gala is ParkinsonNet uitgeroepen tot het meest bijzondere Parelproject van ZonMw. ZonMw is een overheidsorganisatie die via subsidies zorgonderzoek en zorginnovatie stimuleert. Nieuws, www.umcn.nl, 2 november

Britt Hoffland

Britt Hoffland, onderzoeker op de afdeling Neurologie, ontving op 22 oktober tijdens het International Dystonia Symposium in Barcelona een prijs voor haar poster. Zij doet onderzoek naar de rol van de kleine hersenen (het cerebellum) bij dystonie. De prijs bestond uit het houden van een lezing over haar onderzoek en een geldbedrag van 500 euro.

Promoties, oraties, afscheidsredes*

- Promotie drs. Gwendolyn Woldringh, vrijdag 18 november om 12.30 uur. Titel: ICSI children. Follow-up after ICSI with ejaculated or non-ejaculated sperm
- Oratie prof.dr. David Burger, hoogleraar Klinische Farmacie, vrijdag 18 november om 15.45 uur. Titel rede: De apotheker draait door
- Promotie drs. Joyce Kroot, woensdag 23 november om 10.30 uur. Titel: Hepcidin analysis: harmonization and clinical utility
- Promotie drs. Frederike Büchner, woensdag 23 november om 13.30 uur. Titel: Quantity & variety. Fruit and vegetable consumption and bladder and lung cancer risk
- Oratie prof.dr. Hannie Kremer, hoogleraar Moleculaire Ototogenetica, vrijdag 25 november om 15.45 uur. Titel rede: Eén en al oor
- Promotie drs. Karlijn de Laat, dinsdag 29 november om 13.30 uur. Titel: Motor performance in individuals with cerebral small vessel disease: an MRI study
- Promotie drs. Ferdinand Timmer, woensdag 30 november om 10.30 uur. Titel: Vestibular schwannoma: clinical behavior and results of gamma knife radiosurgery
- Promotie drs. Gert-Jan van der Putten, donderdag 1 december om 13.00 uur. Titel: Poor oral health, a potential new geriatric giant. Significant oral health (care) issues in frail older people
- Oratie prof.dr. Jacqueline de Graaf, hoogleraar Interne Geneeskunde, in het bijzonder vetstofwisselingsstoornissen, vrijdag 2 december om 15.45 uur. Titel rede: Een 'VETTE' baan

* Locatie: Radboud Universiteit, Academiezaal Aula, Comeniuslaan 2. Meer informatie: www.umcn.nl, Research, Science Agenda.

MENSEN

Margit Sivirsky

Na een dienstverband van 36 jaar aan de universiteit en vanaf 2001 aan het UMC St Radboud, zal Margit Sivirsky haar werkzame periode afsluiten.

Margit is na haar studie sociologie, na een driejarig verblijf in Tanzania, steeds verbonden geweest aan de universitaire gemeenschap in Nijmegen. In 36 jaar heeft zij meerdere functies bekleed, laatstelijk binnen het Instituut voor Wetenschappelijk Onderwijs en Opleiding als studieadviseur geneeskunde en als International officer. Zij stond aan de wieg van de oprichting van het International Office in januari 2008.

Zij gaat vanaf 1 december met FPU/pensioen. Margit wordt een afscheidsreceptie aangeboden op maandag 28 november 2011 van 16.00-19.00 uur in de foyer, Auditorium. U bent van harte welkom.

Pieter Monté, hoofd ondersteuning Initieële Opleidingen

Joke Hoop

Na bijna 36 jaar bij het UMC St Radboud neemt Joke Hoop afscheid. Zij maakt gebruik van de FPU-regeling. Nadat ze vanaf 1976 diverse secretariële functies heeft vervuld, ging Joke in augustus 1999 werken bij de vrijwilligers en werd in 2001 coördinator vrijwilligers. Joke heeft zich hiervoor met hart en ziel ingezet. Momenteel zijn er 300 vrijwilligers verdeeld over 35 afdelingen. Het hoogtepunt is de jaarlijkse intocht van

de vierdaagse, inmiddels uitgegroeid tot een heel festijn. De waardering die Joke voelt voor de inzet van vrijwilligers maakt zij jaarlijks zichtbaar met het vrijwilligersfeest en voor ieder een persoonlijk cadeau.

Voor de toewijding aan de ambities van het UMC St Radboud, de warmte, betrokkenheid en collegialiteit zijn wij haar zeer dankbaar. Ter waardering bieden wij Joke een receptie aan. U bent van harte uitgenodigd op maandag 28 november, 16.00-18.00 uur, Personeelsrestaurant UMC St Radboud. Lourens Pouwer, Manager Logistiek Antoinette Roelofs, Services Manager Patiëntenservices

Maria Melgers-Arends

Maria Melgers-Arends verlaat per 1 december het UMC St Radboud, na bijna 30 jaar als analist te hebben gewerkt, om een nieuwe start te maken als tandarts-assistente. Al die jaren heeft zij zich ingezet voor de afdeling Pathologie en op verschillende werkeenheden haar bijdrage geleverd. De laatste jaren werd langzamerhand duidelijk dat het analistenwerk niet meer kon voldoen aan de diepe wens om meer 'met mensen' te werken. Na een periode van zorgvuldige oriëntatie heeft Maria een nieuwe werkplek gevonden in een tandartspraktijk. Wij kennen Maria als een enthousiaste en zeer sociale medewerker die zich met volle energie inzet voor het werk en haar collega's, en we zullen haar daarom gaan missen. Haar toekomstige werkgever mag blij zijn met een mens als Maria. Namens alle medewerkers van de afdeling Pathologie dank ik Maria voor haar inzet en wens ik haar nog een lange en plezierige tijd in haar nieuwe werkomgeving toe.

Riki Willems, hoofdanalist Pathologie

Barto Otten

Een kleine man met grote daden deed op 22 september jl. zijn laatste spreekuur binnen de afdeling Kindergeneeskunde. Barto Otten heeft bijna 39 jaar gewerkt binnen de afdeling Kindergeneeskunde als kinderarts. Op zijn eigen enthousiaste wijze heeft hij meegewerkt aan de opbouw van de Nijmeegse kinderkliniek en vele kinderartsen (mede) opgeleid. Zijn passie ligt bij groei en hormonen en hij heeft de kinderendocrinologie als subspecialisme in Nijmegen opgebouwd. Nauwe samenwerking met de regio, leidend tot een regionaal kinderendocrinologisch netwerk en het mede-initiëren van de neonatale hielprikscreening kunnen wij op zijn conto schrijven. Kenmerkend voor Barto zijn een tomeloos enthousiasme en onbegrensde creativiteit, gekoppeld aan een groot didactisch vermogen en menselijke zorgzaamheid voor zieke kinderen en hun ouders, en voor collega's. Syndromen en hormonen – het favoriete domein van Barto – is het thema van zijn afscheidssymposium op 18 november 2011. Daarbij zullen wij, in lijn met een breed geïnteresseerde geest, over de grenzen van de kindergeneeskunde heengaan.

Internationale Vrijwilligersdag 2011

Op donderdag 3 november is de Internationale Vrijwilligersdag 2011 gevierd in het Auditorium en Foyer van het onderwijsgebouw met als thema "Spanje". De avond werd muzikaal omlijst door "CUATA" en een flamingo danseres. Karin Veltman, directeur Servicebedrijf, heeft de avond officieel geopend. Cathy van Beek was namens de Raad van Bestuur aanwezig en heeft de jubilarissen gehuldigd. Zij

zondag 18 december
treedt voor u op in het UMC Radboud:

4 TUNE
Vrouwenkoor Malden
onder leiding van Christel Gelderman

15.00-15.45 in de hal bij de hoofdingang
16.30-17.15 op het poliolein, Q gebouw, begane grond

riem en Foyer van het onderwijsgebouw met als thema "Spanje". De avond werd muzikaal omlijst door "CUATA" en een flamingo danseres. Karin Veltman, directeur Servicebedrijf, heeft de avond officieel geopend. Cathy van Beek was namens de Raad van Bestuur aanwezig en heeft de jubilarissen gehuldigd. Zij

kregen de button "Compassion for care" opgespeld.

De 12,5 jarige jubilarissen zijn: Elly van Loosbroek, C40; Ida Leenders, patiëntenbibliotheek; Ria Wiegens en Marium Lahm, DGVP. Joke Hoop, Coördinator vrijwilligers

(gratis advertentie)

Elkaar uitdagen

Het Oranje Fonds versterkt de samenhang in de buurt. Al vanaf € 15 per jaar draagt u hieraan bij.

www.oranjefonds.nl/vriend
0900 44 88 448 (lokaal tarief).

Laat Nederland van zijn beste kant zien.
Word nu Vriend van het Oranje Fonds

VOOR
GOEDE DOELEN

Prachtig gelegen penthouse in geliefde wijk Nijmegen-Oost

Van Nispenstraat 23 te Nijmegen

Appartement met ruime woonkamer en een prachtig en vrij uitzicht aan de achterzijde. De keuken aan de voorzijde is voorzien van een granieten vloer en inbouwapparatuur met een toegangsdeur naar het balkon die over de gehele breedte van het appartement loopt. Er zijn twee ruime slaapkamers waarvan één met balkon, een badkamer en een separate toiletruimte.

Woonopp. van het appartement 90m², inhoud 270m³. De woning is recentelijk geheel opgeknapt en kan derhalve op korte termijn betrokken worden.

Vraagprijs: € 205.000,00 k.k.

Uw Huismakelaar B.V.: tel. 024-6775711
www.uwhuismakelaar.info

Te Koop: Bouwkavel met bouwplan te Horsen

Uniek wonen, in een onder architectuur ontworpen villa, in het land van Maas en Waal wat centraal gelegen is tussen plaatsen als Nijmegen, Oss, Den Bosch, Zaltbommel en Tiel. Het bouwplan betreft een kavel van 730 m² waarop een villa met een inhoud van maximaal 1300 m³ is vergund.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met architect Otto van Dijk (0487-542144) of met Empé Makelaars (024-3733731).

Gratis advertentie

De Zonnebloem kleurt je wereld. Ook bij jou in de buurt.

Doe mee: word vrijwilliger of donateur

De vrijwilligers van de Zonnebloem geven elke dag kleur aan het leven van zieken, gehandicapten en hulpbehoevende ouderen. Ieder op hun eigen manier, in hun eigen omgeving. Door samen een blokje om te gaan, door een huisbezoekje of als begeleider bij Zonnebloem uitstapjes en vakanties.

Ook bij jou in de buurt is de Zonnebloem op zoek naar nieuwe vrijwilligers. Naar mensen die dichtbij iets willen betekenen voor een ander. En naar mensen die de vrijwilligersorganisatie in beweging willen houden met hun financiële steun.

Kijk op www.zonnebloem.nl of bel met 0900-50004000. Want de Zonnebloem is ook op zoek naar jou.

VOOR
GOEDE DOELEN

Nationale Vereniging
DE ZONNEBLOEM

IN MEMORIAM

Aart Lagerwerf

“Eén enkel ogenblik kan alles doen veranderen”

Aart Lagerwerf werd geboren op 9 juli 1949 te Rotterdam. In 1969 startte hij zijn loopbaan bij de Erasmus Universiteit te Rotterdam. Vervolgens heeft hij van 1979 tot 1986 gewerkt voor de Faculteit der Diergeneeskunde.

In 1986 kwam Aart als researchanalist werken in het UMC St Radboud. Daar werkte hij bij Klinische Farmacie totdat hij vanaf 1 februari 1999 kwam werken bij het toenmalige Laboratorium Kindergeneeskunde & Neurologie (LKN), later het huidige Laboratorium Genetische Endocriene en Metabole ziekten, onderdeel van de afdeling Laboratoriumgeneeskunde.

Aart Lagerwerf heeft al die jaren gewerkt in de neurochemische diagnostiek, waar hij zich specialiseerde in de HPL-analyse van neurotransmitter metabolieten. Aart heeft ook bijgedragen aan de ontwikkeling van nieuwe bepalingen en analysemethoden die vervolgens in de diagnostiek werden geïmplementeerd. Recent vierde Aart nog zijn 25-jarig dienstjubileum in het UMC. We herinneren ons Aart als een toegewijde en sociale collega die veel interesse toonde in het wel en wee van zijn collega's en hun werkterrein. We kennen Aart ook als een groot natuurliefhebber, die als fervent vogelaar er regelmatig op uit trok om unieke vogels te spotten of om een wandelingetje te maken in de Hortus Botanicus van de Universiteit. Aart nam met enige regelmaat zijn collega's op sleeptouw voor een tocht door de natuur of, als de temperatuur begon te dalen, voor een middagje schaatsen op natuurij of een kunstijsbaan. Op vrijdag 28 oktober 2011 is Aart op veel te jonge leeftijd en totaal onverwacht overleden. Met dit plotselinge verlies, laat Aart een leegte achter in ons laboratorium. We zullen Aart missen op ons lab en bij onze toekomstige sociale activiteiten. Wij wensen zijn vrouw Hanna en hun kinderen Susan en Olaf heel veel sterkte met dit plotselinge verlies.

Namens alle collega's,
Marcel Verbeek, stafid Neurochemie Laboratorium Genetische Endocriene en Metabole ziekten

Ron Wevers, hoofd Laboratorium Genetische Endocriene en Metabole ziekten

Fred Sweep, hoofd Afdeling Laboratoriumgeneeskunde

Resistente schimmels in opmars

In Nederland groeit het aantal resistente schimmels. De belangrijkste groep middelen, de zogeheten azolen, leggen het af bij de behandeling van agressieve schimmelinfecties, waardoor zeven van de acht patiënten met een verzwakte afweer aan zo'n infectie overlijden. Op advies van het RIVM is in het Radboud een landelijk referentielaboratorium ingericht.

NELLEKE DINNISSEN

Het Radboud doet al jarenlang onderzoek naar schimmels en zag tussen 2000 en 2011 een flinke toename van resistente aspergillus-schimmels. 'De middelen voor infectiebehandeling zijn schaars', zegt hoogleraar Medische Microbiologie Paul Verweij.

Mensen ademen dagelijks schimmelsporen in en zijn normaliter in staat die op te ruimen. Maar patiënten met leukemie, transplantatiepatiënten of patiënten met een aangeboren afweerstornis, lopen ernstig risico op een invasieve schimmelinfectie. 'Zeven van de acht patiënten met een verminderde afweer overlijden aan een schimmelinfectie, als die is veroorzaakt door een resistente schimmel', weet Verweij. Zorgwekkend vindt hij. Ook andere deskundigen deelden die zorg. Daarom werd besloten om samen met het RIVM een landelijk referentielaboratorium op te richten voor onderzoek.

Oorzaak

Verweij vermoedt dat resistentie ontstaat door veelvuldig gebruik van azolen in de landbouw, in schimmelwerende verf en in beschermlagen van matrassen. In sommige ziekenhuizen is al meer dan 8 procent van alle Aspergillus-schimmels azoolresistent, weet Verweij. 'Azolen zijn stoffen die de opbouw van het celmembran remmen, bij resistente schimmels werken die dus niet.' Vanwege de grote expertise van de Nijmeegse onderzoekers op het gebied van schimmels komt het referentielaboratorium in Nijmegen. Verweij: 'Dat VWS op advies van het RIVM medewerking verleent aan zo'n lab is een erkenning van het probleem en een bevestiging van onze kennis.'

Screening

Paul Verweij en consorten ontwikkelden een speciale kweekmethode: met het zogenoemde "four wells-plaatje" zijn op een simpele manier schimmels te screenen op resistentie. 'Academische ziekenhuizen werken met ons samen. Als zij schimmelgroei vinden op het plaatje, dan sturen zij de kweek naar ons lab. Wij analyseren de stam en onderzoeken welke resistentiemechanismen erachter schuilgaan.' Het onderzoek in Nijmegen richt zich niet alleen op Aspergillusvarianten, maar ook op bijvoorbeeld de gist Candida.

Momenteel worden de bestaande landelijke behandelingsrichtlijnen herzien en wordt het resistentieprobleem op de Europese kaart gezet. Verweij hoopt in samenwerking met Wageningen ook een onderzoek op te starten naar de rol van milieufactoren bij resistentie. Verweij: 'Worden milieuoorzaken bevestigd, pas dan is het mogelijk maatregelen te treffen.'

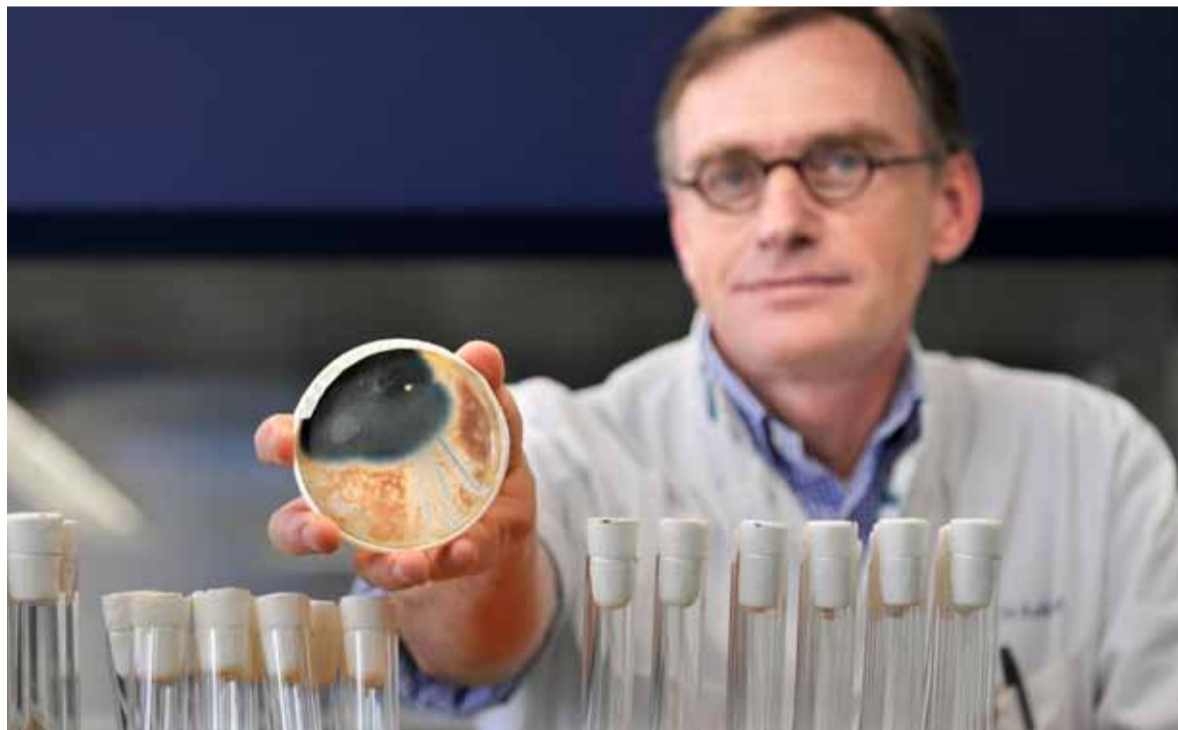

Foto: Flip Franssen

INGEZONDEN

Tijd voor eerlijk parkeerbeleid

Parkeren bij ons ziekenhuis is een enorm probleem, al jaren. Veel ziekenhuizen hebben een parkeerbeleid waarbij medewerkers die dichtbij wonen niet op het ziekenhuisterrein mogen parkeren. Het Radboud doet niet aan een parkeerbeleid. Werk je vroeg dan mag je je auto op de ziekenhuisparkeerplaats neerzetten, ook al woon je twee straten verder. Mensen die later beginnen moeten zich maar redden. Op mijn afdeling, de Verkoeverkamers, beginnen wij om 9.15 uur en om die tijd is het vinden van een parkeerplaats vrijwel onmogelijk, alles is vol. Zelfs met de nieuwe

personeelsgarage en als carpooler vind je dan ook geen carpoolplek meer. Er zijn dan drie opties: In de wijk parkeren en zo overlast voor de wijkbewoners veroorzaken, betaald parkeren op de (voor patiënten en bezoekers bedoelde) parkeerplaatsen of een bekeuring riskeren waar ik er al twee van heb gehad. Recent is weer eens een personeelsparkeerplaats (die voor het C-gebouw) gesloten zonder dat daar ook maar iets voor terugkomt. Misschien is het tijdelijk, maar tijdelijk is ook erg vervelend. Het wordt volgens mij tijd dat er iets gedaan wordt aan het probleem, een eerlijk parkeerbeleid, gebaseerd op de afstand van het ziekenhuis of de reistijd erheen.

Æmilie de Jong
Verkoeverkamers

IEDER GELOOFT OP ZIJN MANIER

Foto: Froukje van Tol

November is in Nederland de maand van de spiritualiteit. De Dienst Geestelijke Verzorging en Pastoraat doet actief mee en heeft o.a. medewerkers gevraagd om verhalen te schrijven over gebeurtenissen in hun werk of privéleven die diepe indruk hebben gemaakt.

NELLEKE DINNISSSEN

Verhalen over de zin van het leven, over ziekte en dood, over geloof, hoop en liefde. Het zijn de verhalen die medewerkers van de Dienst Geestelijke Verzorging en Pastoraat (DGVP) dagelijks horen. 'Ervaringen die mensen kwijt willen om hun pijn, verdriet, verlies of geluk een plek te geven', legt geestelijk verzorger en pastor Jack de Groot uit. 'Spiritualiteit is datgene waarmee je jezelf ten diepste verbonden voelt. Het heeft te maken

met leven en dood, met zielenroerselen en zingeving. Niet voor niets worden wij zielzorgers genoemd.'

Voor de een heeft spiritualiteit direct te maken met geloof, voor een ander gaat het juist over hun passie in het werk waaruit zij levenskracht putten ofwel bezieling vinden.

Aan geloof kleeft voor velen het label: kerk en God. De Groot en zijn collega's ervaren het dagelijks in hun werk. 'Soms kom je op een afdeling voor patiënten en dan zegt een verpleegkundige: die patiënt heeft geen pastor nodig, want hij gaat niet naar de kerk. Jammer, want daar is het niet om te doen. Mensen die te maken krijgen met ziekte en dood hebben vaak behoefte om te praten over datgene wat het ten diepste beroert. Praten helpt om dingen die onzichtbaar zijn geweest helder te krijgen en te duiden. Geloof is niet per se geloven in God. Ieder gelooft op zijn manier. En ook voor degenen die niet geloven zit het leven vol spiritualiteit: hoe leeft iemand zijn leven, vindt men zin en geluk.' Wij merken dat de jeugd veel minder beïnvloed is door het kerkelijk

Verhalenbundel

De DGVP ontving na een oproep verschillende ervaringsverhalen van medewerkers die diepe indruk op hun leven hebben gemaakt. De dienst bundelt de verhalen in een boekje en biedt dit voor iedereen die belangstelling heeft aan op 24 november om 16.00 uur in het Stiltecentrum.

imago dat aan ons vak kleeft. Een collega die werkt op Oncologie ziet hoe onbevooroordeeld jongeren tegen een geestelijk verzorger aankijken. Zij staan open voor gesprekken over het leven. Ze zijn duidelijk op zoek naar zingeving.'

'Pappa'

Kerstavond 2004

Jouw ogen zoeken de mijne op. Ze zijn donker. Donker van angst. Je lijkt zo klein en iel in dat witte ziekenhuisbed; je bent herstellende van een flinke bypass. "Ze hebben op de foto een vlekje gevonden op mijn long."

Even blijven je woorden hangen in de lucht, ze zijn té erg, ik sta ze nog niet toe mijn hoofd binnen te dringen. Gelijk daarna maken ze diepe kerven in mijn ziel. Op dat moment neem ik een foute beslissing, een beslissing waar ik altijd spijt van zal hebben. Ik besluit jouw woorden te minimaliseren tot een smeltende sneeuwvlok. "Pap, dat zal wel een restant zijn van een verwaarloosde longontsteking, een vlekje op een foto zegt niets". Jouw blik blijft de mijne zoeken. Twijfelend sta ik bij de uitgang van je ziekenhuiskamer, je kleindochter trekkend aan mijn arm, ze wil weg na ons bezoek, terug naar de warmte van de kerstboom. Geef haar eens ongelijk. Ze voelt de angst ook. Hij zweeft als een dichte mist tussen ons in. Ik geef toe aan mijn dochter. Ze is pas vier en wil ontsnappen aan die zware mist.

Het is 2,5 jaar later. Jouw ogen zoeken de mijne al lang niet meer op. Je ligt in de Hospice. Nog kleiner en ieler

dan ooit. Er vloog een roodborstje door de aula van de Hospice, ik heb hem voor je gevangen, dit teken van leven, en wil hem je laten zien. Jouw blik blijft vaag en onrustig, je lijkt de vogel niet eens op te merken in mijn handen. Ofschoon de schoonheid van vogels altijd een grote rol voor je heeft gespeeld, neemt deze kleine vogel je aandacht niet meer mee. Het duurt niet meer lang voor je, dat is ons pijnlijk duidelijk. Tot op het laatste moment blijf je aan het leven hangen, je wilt nog niet weg. Over pijnlijk gesproken.

Vier weken na je crematie halen mamma, ik en je kleindochter je as op bij het crematorium. De urn is licht, maar biedt zoveel troost. Ik hou je alsnog in mijn armen. Vanuit mijn ooghoek vliegt er een rafelige kraai op ons af. Hij landt op een paaltje, nog geen meter van onze voeten vandaan. Met een brutaal oog kijkt hij me schuin aan. Hij dwingt mij tot zwijgen en daagt me uit. Daagt me uit om door te gaan. We worden alledrie muisstil. De vogel boort zijn kleine indringende oogjes in die van ons, één voor één kijkt hij ons aan. Dan schudt hij zijn veren, strijkt met zijn gitzwarte bek zijn vleugel glad en vliegt geruisloos weg.

Voor het eerst zijn we weer een beetje warm van binnen.

Brigitte van Dijk, managementassistent
hoofd unit onderwijs.

ETHIEK

Zorg om de zorgkosten

De kosten van de zorg stijgen al jaren, terwijl er nu meer dan ooit fors moet worden bezuinigd. Bezuinigingen in de zorg liggen echter gevoelig bij een groot deel van de bevolking en zijn dus lastig te verkopen. De VVD vindt daarom dat de burger moet worden bijgepraat en zonnig opgevoed. Tweede Kamerlid Anne Mulder heeft onlangs voorgesteld om (toekomstige) patiënten inzicht te geven in de kosten van door hen gewenste zorg. Op die manier willen de liberalen meer draagvlak creëren voor noodzakelijke bezuinigingen. Een bijkomend voordeel zou zijn dat patiënten zelf kunnen controleren of zorgverleners niet teveel kosten in rekening

brengen. Alhoewel het doel van dit voorstel op zich redelijk en acceptabel is, zie ik vooralsnog alleen maar bezwaren. Nog afgezien van de administratieve rompslomp en daarmee gepaard gaande kostenopdriving is het maar de vraag of het publiek op deze wijze overtuigd raakt van de noodzaak van bezuinigingen. En zullen

patiënten afzien van een behandeling, wanneer zij weten hoeveel die kost? Ik zou best willen weten wat een liesbreukoperatie, het repareren van een gebroken been of een jaar onderhoudsmedicatie bij COPD kost, maar gewapend met die kennis zal ik niet van die ingre-

pen afzien. En kunnen patiënten zich bij dure ingrepen zoals een harttransplantatie zich niet schuldig gaan voelen, wanneer zij worden geïnformeerd over de kosten? Het achteraf informeren heeft dezelfde bezwaren. Een alternatief voor een individuele aanpak is een landelijke website waar de kosten voor de meest gangbare ingrepen zijn op te zoeken. Maar wie stelt de tarieven vast, nu zorgaanbieders en zorgverzekeraars, onder meer door gerommel met DBC's, daar niet eens in slagen? Het is bovendien geen juist moment voor dit voorstel, nu we dagelijks kunnen lezen over teveel verdienende bestuurders in de zorg en ten onterechte of dubbel declarerende artsen. Dit probleem moet eerst worden opgelost. Het voorstel van Mulder betreft opgelegde mondigheid en dat is mondigheid van de tweede soort. Een goede patiënt heeft rechten en plichten. De plicht om te weten wat een behandeling kost gaat echter te ver. Dit is een verkeerde manier van 'patient empowerment'.

Wim Dekkers